

ויקהל, פקודי (306)

ויקהל

וביום השביעי תשבת פְּחִירֵשׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת (לד. כא)
אמרו חז"ל על הפסוק "ודבר דבר", שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול: לפיכך נפסקה הלכה בשו"ע (או"ח ס' שז): כי בשבת אסור לדבר בעניני חול, ואפילו בענינים שמותר לדבר בהם ראוי גם כן לקצר. זהו שמרמז כאן הפסוק: "פְּחִירֵשׁ", החריש בעניני חול, "וּבִקְצִיר", וקצר אף בדיבורים המותרים, "תִּשְׁבֹּת", כך עליך לשבות בשבת.

ויקהל מִשֶּׁה (לה. א)

כתוב בגמרא (שבת פח.): בשעה שהקדימו בני ישראל נעשה לנשמע, באו שישים ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל אחד מבני ישראל שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו בעגל לקחו אותם בחזרה שנאמר: "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב". א"ר יוחנן וכולם זכה משה ונטלם ופירש: שמזה קרן עור פני משה. ומובא בשם האר"י ז"ל, כי מרוב ענוותנותו של משה לא רצה לקחתם לעצמו אלא שומרם לישראל וכל שבת מחזיר משה רבינו את הכתרים לבני ישראל, והן הן הנשמות יתירות המגיעות בשבת לישראל. וזה ביאור הפסוק, "ויקהל מִשֶּׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", כי עדת לשון "עדי", כי משה קיבץ את כל עדי ישראל, אמנם נהג טובת עין וניחם את ישראל כי להם תקוה לקבל חזרה את עדים ע"י שמירת שבת, "אלה הדברים וכו' וביום השביעי לכם קודש" ותזכו בכתיבתם.

ההשפעה שצריכה להיות כשעוזבים אדם גדול

ויצאו כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מִשֶּׁה (לה. כ)
צריך ביאור, הלא בתחילת הפרשה נאמר: "ויקהל מִשֶּׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", אם כן מה מקום יש לומר "ויצאו כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מִשֶּׁה", הלא מובן מאליו הוא שכאשר הסתיימה האסיפה יצאו מלפני משה. יש לומר: באה התורה להשמיענו שכאשר תלמידים יוצאים מבית רבן ניכר על התנהגותם והליכותיהם מהיכן יצאו. ברור הוא שאם רואים אדם יוצא ממקום פלוני שיכור כלוט וכל גופו מתנועע כמו ירח, מבינים אנו שהוא יוצא מבית מרוח ובודאי שתה שם יין לשכרה, לעומת זאת אם רואים אדם יוצא ממקום עם ארשת פניו רצינית, שקולה ומדודה, אות היא כי יצא מבית המדרש. זהו שאמרה תורה: "ויצאו כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מִשֶּׁה", שכל מי שראה אותם יוצאים הכיר שהינם יוצאים "מִלִּפְנֵי מִשֶּׁה"
רבי אליהו לאפיון זצ"ל בספרו "לב אליהו"

ויבאו הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים (לה. כב)

ויש לתמוה, מדוע באמת לא כתבה התורה בבירור: "ויבאו האנשים עם האנשים", למה נאמר "על נשים"? פירש רבי צ"ה חסיד תלמיד של הגר"א בספרו "מרגליות התורה": אמרו חז"ל (ברכות לד.): במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין. והנה ידוע, הנשים לא חטאו בחטא העגל, כמו שנרמז בכתוב (שמות לב. ג): "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם", ואמרו במדרש תנחומא: "אשר באזני נשיהם" לא נאמר אלא "אשר באזניהם", להשמיענו שהנשים לא חטאו בעגל. נמצא שכאשר עשו הגברים תשובה על חטא העגל בנדבת המשכן, עלו למעלה עליונה יותר מן הנשים, כמעלתם של בעלי תשובה שהיא מרוממת את האדם יותר מצדיקים גמורים. זהו שאמר הכתוב: "ויבאו הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים", פירוש: למעלה מהן. ומפרשת התורה: "כל נדיב לב הביאו חח ונזם" מה שקלקלו בנזמי הזהב לעגל שפרקו מאזניהם, עתה תיקנו למעלה מן הנשים.

ספר "להתעורר באהבתך"

פקודי

ויהי מאת פֶּה הַכֹּהֵן לַעֲקֹת אֶת אֲדֹנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֲדֹנֵי הַפִּרְכָּת מֵאֵת אֲדֹנִים לְמֵאֵת הַכֹּהֵן כֶּכֶר לְאֶדָן (לח. כז)
כתב החפץ חיים: "אֲדֹנֵי הַקֹּדֶשׁ" שעליהם עמד המשכן נעשו מאותם "מֵאֵת כֶּכֶר" שנודבו על ידי כל ישראל "בקע לגולגולת", מפני שרצה הקב"ה שלכל אחד מישראל יהיה חלק ביסודות שעליהם עומד המשכן. לימוד התורה הקדושה, הלומדים והתורמים, מסייעים לקיום העולם והם שותפים בהחזקתו. היצר הרע משתדל תמיד להסית הלומדים לבל יעסקו בתורה, ואחרי שרואה שאינו מצליח והלומדים אינם נשמעים לו, שם את פניו אל המחזיקים בידי לומדי התורה, ולעיתים מצליח לרפות את ידי המחזיקים בגלל שאינם מודעים לגודל החיוב של החזקת התורה.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

ותשחק ליום אחרון

ויבאו אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשֶּׁה (לט. לג)

במדרש כתוב "עוז והדר לבושה", זה משה "ותשחק ליום אחרון", אלו ליצני ישראל שמלינין אחריו ואומרים אלו לאלו, אפשר השכינה שורה על ידי של בן עמרם? לא עשה [לא השיבם משה], כיון שאמר לו האלוקים להקים את המשכן התחיל שוחק עליהם שנאמר "ותשחק ליום אחרון". זו היא מידתם של הצדיקים שחיים תמיד עם מחשבת "היום אחרון", ואינם מתפעלים מדמיונותיהם של ליצני הדור

המתעלמים מסופם, וזאת היא עבודה קשה שבמקדש, משום שטבע האדם להתבלבל במצבים קשים הפוקדים אותו, ולהיות רגיש ביותר לדעת הבריות עליו. והנה המשכן נגמר בכ"ה בכסליו ונשאר מקופל עד ראש חודש ניסן, וכל ישראל היו מצפים מתי תשרה השכינה במעשה ידיהם (מ"ר יג. ד) וזה נתן הזדמנות לליצני הדור להתלוצץ על משה רבינו, אבל משה נשאר איתן בדעתו שכאשר יגיע הזמן יצטוו להקים את המשכן, ותוחלתו לא נכזבה.

וַיִּבְרָךְ אֹתָם מֹשֶׁה (לט. מג)

אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם (רש"י). לשם מה היו ישראל זקוקים לברכה, והרי היתה להם הבטחה מפורשת מפי הקב"ה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה. ח) אלא זהו פירושו: כיון שנאמר "ועשו לי" ופירש"י "לי", לשמי, ולא ידע משה איך וכיצד יהיו מחשבותיהם, אם אמנם יהיו כולן לשם שמים, לכך ברח אותם: יהי רצון, דהיינו שיהיו רצונם ומחשבותיהם, שתשרה השכינה, במעשה ידיכם, שבמעשה ידיכם תשרו את השכינה, תעשו לשם שמים. **רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם "חתם סופר"**

מקום קדוש צריך להבנות בתכלית הקדושה

וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֹת אֲדָנָיו (מ. יח)

צריך עיון, מדוע היה צריך משה בעצמו לבנות את המשכן, הלא יכול היה לשלוח אחרים להקימו, הלא כלל בדינו שמצוה שיכולה להעשות על ידי אחרים, אין היתר להפסיק בלימודו? ביאר רבי משה פיינשטיין זצ"ל בעל ה"אגרות משה": כאשר בונים מקום קדוש, צריך להשתדל שכל הפעולות, אפילו הגשמיות כגון אסיפת הכסף ייעשו בתכלית הקדושה, שאם לא כן, עלול הדבר חלילה לפגום בקדושת הדבר.

ספר "לחתך עליין"

אש הקדושה נסתרת מעין כל

פִּי צֶנַח ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְלַיְלָה בּוֹ (מ. לח)

אש שבעזרה מעל משכן היתה מעליו גם ביום ולא רק בלילה, אלא שביום לא ראו אותה מפאת הענן שכיסה על המשכן ועל האש. מכאן עלינו ללמוד, שאש ההתלהבות בעבודת ה' אינה צריכה להראות כלפי חוץ, אלא להיות כמכוסה ולבעור בתוך הלב פנימה. על כך באר רבי סעדיה גאון את הפסוק בשיר השירים (ב. יד) "יונתי בחגי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך, השמעני את קולך", כאשר "יונתי בחגי הסלע", והאדם חבוי "בסתר המדרגה", מבקש הקב"ה "הראיני אמ מראיך השמעני את קולך", שכן הוא אוהב דוקא עבודת ה' הנעשית בסתר, הרחק מעין הרואים.

ספר "ומתוך האור"

הלכה: עניית אמן, דיני הפסקות: בין הנחת תפילין של יד לתפילין של ראש, לא יפסיק לענות קדיש או קדושה, ואפילו אמן על ברכת הנחת תפילין ששומע מחבירו. ומ"מ אם הפסיק וענה, כשיניח את ראש, לא יברך אלא ברכת "על מצות" בלבד. אף שלכתחילה נכון להסמיק את סיום ברכת אשר יצר לברכת אלוקי נשמה, כדי שתהא ברכה הסמוכה לחברתה, מכל מקום מפסיק לענות אמן. אולם באמצע הברכה אינו מפסיק אלא לקדיש או לקדושה וברכו. וב' אמנים דהא"ל הקדוש ושומע תפילה. נהגו לומר ברכת והערב נא בוי"ו החיבור כהמשך לברכה לפניה. לכן השומע סיום ברכה אקב"ו לעסוק בדברי תורה, רוב דעות אחרונים שלא יענה אחריה אמן כיון שעדיין זהו כאמצע הברכה. ורצוי לסיים ברכה זו בלחש. **"נוטרי אמן"**

פתגם: הגדרת הבעיה היא הדרך למציאת הפתרון.

ספר "שמחלה"

חקירה: שיעבודא דרבי נתן: משום אפוכי מטרתא למה לי, או מדין שיעבוד, שהתורה חידשה שבמקרה זה גם חובותיו משתעבדים כשאר נכסיו, והראשון גובה מהשני את זכותו על חובו של השלישי (חידושי ר' שמואל בבא בתרא כז. א. ה: בהו"א תלא זאת במחלוקת ראשונים, למסקנתו לכו"ע מדין אפוכי מטרתא למה לי)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בני בלי בית: עם יסודה של ישיבת וואלוז'ין המפורסמת, שלח רב חיים מייסד הישיבה, משלוחים אל כל קהילות ישראל, להוציא מוניטין לישיבתו ולהתרים את נדיבי העם לטובתה. בשעת פרידתו מהם אמר להם רבי חיים. בראש ובראשונה שאו נא בשמי ברכת שלום לאלה שאין להם בית. לא ירדו המשולחים לסוף כוונתו, עד שהסביר להם רבי חיים: הכתוב בתהלים אומר: "בית ישראל ברכו את ה', בית אהרן ברכו את ה', יראי ה' ברכו את ה'", הרי שיראי ה' אין להם בית.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קפא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'יזס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זורה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'ילי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ליהה רחל בת מיה.ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

